

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ**

**Матеріали науково-практичної онлайн конференції
з міжнародною участю**

**ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ
У СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОМУ ТА
МЕДИЧНОМУ ДИСКУРСАХ
(28 -29 травня 2020 р., м. Харків)**

**Proceedings of the scientific-practical online conference
with international participation**

**THE PROBLEM OF HUMAN BEING
IN SOCIAL-HUMANITARIAN AND MEDICAL DISCOURSES
(May 28 -29, 2020, Kharkiv)**

Харків
ХНМУ
2020

Друкується за рішенням вченої ради Харківського національного медичного університету. Протокол № 5 від 18 червня 2020 р.

УДК: 1:316.6:616-036.22(082)

Проблема людини у соціально-гуманітарному та медичному дискурсах: матеріали науково-практичної онлайн конференції з міжнародною участю (28-29 травня 2020 р., м. Харків). – Харків: ХНМУ, 2020. – 160 с.

Авторський знак: **П78**

У збірнику представлено матеріали науково-практичної онлайн конференції з міжнародною участю «Проблема людини у соціально-гуманітарному та медичному дискурсах», що охоплюють широкий спектр актуальних проблем гуманітаристики. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх зацікавлених.

Published by the decision of the Academic Council of Kharkiv National Medical University. Protocol № 5 of June 18, 2020

UDC: 1: 316.6: 616-036.22 (082)

The problem of human being in socio-humanitarian and medical discourses: materials of scientific-practical online conference with international participation (May 28-29, 2020, Kharkiv) . – Kharkiv: KhNMU, 2020. – 160 p.

Author's mark: **П78**

The collection presents the materials of the scientific-practical online conference with international participation "The problem of human being in the socio-humanitarian and medical discourses", covering a wide range of current issues of the humanities. For scientists, teachers, graduate students, students, and anyone interested.

стереотипу, що носіями цієї хвороби переважно є чоловіки, а не жінки. [1]

Протягом останніх двох десятиліть, у відповідь на недостатню роль жінок у медичних дослідженнях, почала виходити література про здоров'я жінок. Згодом поняття гендеру було запроваджене в соціальних науках для акцентування уваги на жіноче здоров'я за межами біологічних відмінностей між статями. Використовуючи ці ідеї у медицині та біологічній статистиці, дослідження гендеру будуть сприяти більш глибокому розумінню того, як соціальні фактори впливають на здоров'я.

Список використаної літератури:

1. Defining and measuring gender: A social determinant of health whose time has come./ Susan P Phillips.// Int J Equity Health - 2005; Vol. 4. P. - 11.
2. Sex-role stereotypes and clinical judgements of mental health/ Broverman I.K., Broverman D.M., Clarkson F.E., Rosenkrantz P.S., Vogel S.R.// Journal of Consulting and Clinical Psychology - 1970; Vol. 34 P. 1–7.

*Марущенко О.А., Московченко В.М.
Харківський національний медичний університет*

СИСТЕМА СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ ТА ШВЕЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Система сімейних відносин у Швеції заслуговує на прискіпливу увагу – настільки несхожа вона на ті моделі, що є усталеними в Україні, і саме у порівняльному аналізі двох систем сімейних відносин якраз і можна побачити, з одного боку, унікальність шведського досвіду, а з іншого – ті деякі паралелі (а такі неодмінно є) з досвідом українським.

Перша, і, мабуть, найбільш відома відмінність з Україною – у Швеції з 2009-го року дозволені одностатеві офіційні шлюби (звісно, дозволені і неофіційні, але в Україні такі теж існують), що дає можливість людям гомосексуальної орієнтації почуватися краще та впевненіше. Нещодавно такі шлюби там були визнані навіть лютеранською церквою. В Україні такого статусу на рівні держави та суспільства одностатеві шлюби не мають і у найближчій перспективі, на жаль, не матимуть.

Інша відмінність, але, водночас, і певна схожість, стосується офіційно зареєстрованих та неофіційних шлюбів як таких: останні в Україні найчастіше називають цивільними, у Швеції – фактичними. Звісно, обидва типи шлюбів існують в обох країнах. Натомість, в Швеції коефіцієнт офіційних шлюбів досить малий, тобто частка неофіційних шлюбів є значно вищою. Жити як сім'я і при цьому не побратися офіційно – це не тільки прийнятно для Швеції, але й унормовано, у тому числі на рівні законодавства – Швеція стала першою європейською країною, де ще у 1987-му році тотожність офіційного та неофіційного шлюбів була зафіксовано у законі «Про конкубат»: ті, хто перебувають в офіційних та фактичних шлюбах по суті мають ті самі права.

Тому не дивно, що за кількістю фактичних шлюбів, а також громадян/-ок, які перебувають у таких шлюбах, Швеція стала лідеркою у Європі. Можливо, саме у цьому може критися рецепт щасливої шведської сім'ї: поле для конфліктних ситуацій у фактичному шлюбі видається меншим, ніж у офіційно зареєстрованому.

В Україні неофіційний шлюб також визнається на законодавчому рівні, але спектр відповідних прав тут є значно більш вузьким, особливо в ситуації, коли хтось з партнерів/-ок заперечує факт наявності такого шлюбу. З огляду на очевидну різницю у рівні забезпеченості прав, зрозумілою є і порівняльна статистика щодо народжених у неофіційних шлюбах дітей: якщо в Україні таких 20,5 % [1] від загальної кількості народжених у країні дітей, то у Швеції – у 2,5 рази більше (54,6 %) [2].

Не можна не звернути увагу на ще одну унікальну особливість шведських фактичних шлюбів, а саме на два їх типи. В Швеції не тільки факт спільного проживання може вказувати на наявність фактичного шлюбу (цей тип співжиття називають «sambo»), але таким вважаються навіть випадки постійного окремого проживання партнерів/-ок (так звана «s?rbo»), і це точно може вважатися для України диковинкою (аналогія зі знайомим нам фіктивним шлюбом не має підстав, адже у такому випадку не йдеться про справжню сімейну пару).

Система сімейних відносин у Швеції має й інші особливості, що не є типовими для України. Наприклад, згідно шведського законодавства, вдові після смерті чоловіка держава у будь-якому разі продовжує виплачувати його пенсію, тоді як в Україні – навпаки: після смерті чоловіка його пенсія спадкоємцям не виплачується (за рідкими виключеннями, що чітко визначені у законодавстві). Вочевидь, Швеції не притаманний стереотип про потенційне збільшення «чорних вдів» (так прийнято називати дружин, які вбили своїх чоловіків), адже формально така пенсійна система наче підштовхує до злочину щодо некоханого чоловіка заради отримання вигідного спадку.

Література:

1. Державна служба статистики України. Населення. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html.
2. Процент детей, рождённых вне брака [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://svspb.net/sverige/detej-vne-braka.php>.